

आलवक सूत्र

आनन्दकुटी, स्वयम्भू

अनुवादक :
त्रिपिटकाचार्य
भिक्षु कुमार काश्यप

आलवक सूत्र

*

अनुवादक :
त्रिपिटकाचार्य
भिक्षु कुमार काश्यप

*

*

प्रकाशिका :
मुदिता अनागारिका

*

*

*

प्रकाशिका :
मुदिता अनागारिका,
शाक्यसिंह विहार, थैना,
ललितपुर
*

न्हापांगु बार १०००

बुध्द-सम्बत् २५१२

नेपाल-सम्बत् १०८६

बिक्रम-सम्बत् २०२५

Dhamma.Digital

मू छमोह

मुद्रक :
चांमुन्द्रा प्रेस,
यतखा,
कान्तिपुर
*

समर्पण

जिगु जन्मभूमि तानसेने
दकसिबे न्हापां बिज्याकम्ह
अले, जिगु नुगले
दकसिबे न्हापां श्रद्धा व्युत्पन्न याना बिज्याकम्ह
जिम्ह न्हापांम्ह पूज्य आचार्यै
स्वर्गीय सुमङ्गल श्रामणेरयात

छगू खँ

ध्व आलवक सूत्र थःगु मनं ह्यःगु सूत्रत मध्ये छपु सूत्र खः ।
थुकी बुद्धयागु धर्म व दर्शन विषयान्तरगतगु प्रश्नोत्तरया उल्लेख
जुया च्वंगु दु ।

ध्व आलवक सूत्र विद्यालंकार परिवेणाधिपति के. प्रज्ञासार
नायक महास्थविर रचित 'चतुभाणवार परित्राण' सफू स्वया अनूवाद
यानागु खः । तर लिसैं धर्मया व्याख्याय थःगु विचारधारा नं
दुमध्याकागु मखु ।

ध्व सफू पिकायेत प्रेसया ज्याय् स्वाहालि ब्यूगुली अरु
सफूया भूमिका च्वया ध्व सफूया महत्व बढे याना ब्यूगुली
सहोदर भिक्षु सुदर्शनयात नूगलं निसैं धन्यवाद दु ।

इले हे ध्व सफू छापे याना सिधेका ब्यूगुली चांमुन्द्रा प्रेस
परिवारयात नं जिगु धन्यवाद दु ।

आनन्दकुटी
महपूजा १०८६

- भिक्षु कुमार काश्यप

जिगु खँ

बुद्ध व वसपोलया सन्देश लिखक गुगुं भाषा वाङ्मयया लँपुं वनेसा भीत पालि त्रिपिटक हे अप्वः पत्याः याये बहःगु लँपु खः । अरु धुकी नं भाषाशास्त्र कथं व सम्राट अशोकं थःगु शिला-लेखय् अप्वः उद्धरण काःगु सूत्रत दुगु कथं 'सुत्तनिपात'या थःगु हे मू दु । अले प्रस्तुत 'आलवक सूत्र' थ्वया हे दुने च्वंगु छपु सूत्र खः, यद्यपि स्वतन्त्र-समीक्षकपिसं थ्वयात नं बुद्धोत्तरकालीन भालप्यु ।

यक्षपिनि दथुइ नं सभा-संगठन, विधि-विधान व अधिकार क्षेत्रया काल-बिल दुगुलि याना थ्व सूत्र मनूतये नुगलं थःगुथें याना प्यपुंका काये अ.पु । हानं मत्तूया ला नया सुगुं छुं भि मयाःम्ह आलवक यक्ष व पिण्डपात्रय् भिक्षान्न ग्रहण याना उपदेश बिया बिज्याःम्ह बुद्धया दथुइ सुलहभाव वये धुंका धर्मया विषयय् गुगु थुइके अ.पुइ कथं न्ह्यसः लिसः थन जुल, व हे थ्व सूत्रया मूल सारांश खः । थ्वयां अप्वः धुकी बुद्धया लोकोपकारी करुणा व प्रज्ञाया चित्रण, वसपोलया प्रशान्त व्यक्तित्व व उपाय-कुशलता नं दु । शायद उकि हे थ्व महापरित्राणया श्रद्दालुपिनि दथुइ लोकप्रिय जुल ।

एव सफुती चत्र्य छकूचा पालि आलवक सूत्रया अर्थ दु । गुगु भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरया 'सूत्र-संग्रह' व भिक्षु विवेकानन्दया 'अनत्तलक्खण सूत्र'य नं नेपाल भाषा भाषीपित उपलब्ध जुइ धुंकल । तर एव सफूया विशेषता हे कत्र्य च्वंगु 'धर्म-विस्तार'य दु । त्रिपिटकाचार्य विद्वान भिक्षु कुमार काश्यपं एवयात सिहली भाषाया अनुवादर्थे भाःपाः बिज्यागु दु, यद्यपि शृकी थःगु आपालं तर्क व मौलिक व्याख्या नं दुध्याका बिज्यागु मदुगु मखु ।

नेपाल भाषा साहित्य जगत पत्र-पत्रिका व सफूया फुटकर लेखक कथं भिक्षु कुमार काश्यप लिसे न्हापां निसें परिचित हे ज्ञ । छुँ दँ न्ह्यो वसपोल भिक्षु अश्वघोष लिसें संयुक्त जुया 'गौतम बुध्द' व 'बुध्दया अर्थनीति' सफूया लेखक नं जुया बिज्यात । आः स्वतन्त्रं थः याकःचिगु कथंगु एव सफू ज्वना बिज्यात । त्रिपिटकाचार्य अरु नेपाल भाषा प्रेमी भिक्षु कुमार काश्यपया एव बौध्द साहित्य - साधनाया क्रमिक विकास खः । उकिं जि आशा याना, आः वसपोलं बुध्दया सन्देश मदिसे हे नेपाल भाषाय हयावं बिज्याइ, अले नेपाल भाषाया बौध्द-साहित्य तःमि जुइ दइ । छायाःसा सम्पूर्ण पालि त्रिपिटक नव नालंदा प्रकाशन, बिहार (भारत) पाखें देवनागरी लिपी हयेगु ज्याय वसपोलं सहायक सम्पादक जुया कयना बिज्यागु विद्वाना व कार्यसंलग्नताय दुजागु आशायात विश्वासं तिबः ब्यू ।

वसपोलया भाषा व्वने अपुसे च्वं । हानं एव अपुसे च्वंगु भाषाय हे चाकुसे च्वंगु दुग्यःगु सवाः दु । जि श्रद्धालुपिके व नेपाल भाषा प्रेमीपिके भलसा काये, वसपोलयागु एव न्हापांगु सफू 'आलवक सूत्र'या स्वागत याना दी अले मेमेगु भन बावांलाःगु सफू पिदनेत अनेक कथं ग्वाहालि बिया दी ।

श्रीधः विहार
महपूजा, १०८६

-भिक्षु सुदर्शन

नमो तस्स सम्मासम्बुद्धस्स

आलवक सूत्रया अर्थ

थथे जिं न्यना । छगू समये भगवान बुद्ध आलवी
धयाथाय् आलवक यत्तया भवने बिज्याना च्वन । उगु समये छन्दु
आलवक यत्त गन भगवान बुद्ध बिज्याना च्त्रंगु खः, अन वन ।
अत्ते भगवानयात थथे धाल—“श्रमण ! पिहाँ हूँ ।”

“ज्यू आयुष्मान” धया बिज्याना भगवान पिहाँ बिज्यात ।

“श्रमण ! दुने दुहाँ वा ।”

“ज्यू आयुष्मान” धया बिज्याना भगवान दुने दुहाँ
बिज्यात ।

निकोल नं आलवक यत्तं भगवानयात थथे धाल,
“श्रमण ! पिहाँ हूँ ।”

“ज्यू आयुष्मान” धया बिज्याना भगवान पिहाँ बिज्यात ।

“श्रमण ! दुने दुहाँ वा ।”

“ज्यू आयुष्मान” धया बिज्याना दुने दुहाँ बिज्यात ।

स्वकोल नं आलवक यत्तं भगवानयात थथे धाल,
“श्रमण ! पिहाँ हूँ ।”

“ज्यू आयुष्मान्” धया बिज्याना भगवान पिहाँ बिज्यात ।

“श्रमण ! दुने दुहाँ वा ।”

“ज्यू आयुष्मान्” धया बिज्याना दुने दुहाँ बिज्यात ।

प्यको खुसि नं आलवक यक्षं भगवानयात थथे धाल,
“श्रमण ! पिहाँ हूँ ।

“आयुष्मान ! जि पिहाँ बने मखु, छं छु याये माःगु खः
व या ।”-भगवान बुद्धं थथे धया बिज्यात ।

“श्रमण ! जिं छंके प्रश्न न्यने त्यना । यदि छं उगु प्रश्नया
लिसः मबिल धाःसा छंगु चित्त विक्षिप्त याना नुगः बाफला
थलाः बी । अले तुति ज्वना छंत समुद्र पुइक वांछया बी ।”

“आयुष्मान ! देव, मार, ब्रह्मा, श्रमण तथा ब्राह्मण सत्व-
प्राणीपिनिगु दथुइ थुजाम्ह प्राणी मखना गुम्हसिनं जिगु चित्त
विक्षिप्त याये फइ, हानं नुगः बाफला थला बी फइ, अले तुति
ज्वना गंगां पुइक वांछया बी फइ । अथे जूसां आयुष्मान ! छं छु
न्यनेगु इच्छा दु, व खँ न्यँ ।”

भगवान बुद्धं थथे धया बिज्यायेवं आलवक यक्षं गाथा
ज्वना भगवान बुद्धयाके न्यन ।

आलवक यक्ष : थव संसारं मनुष्यपिन्त दकले तःधंगु धन
छु ? छु अभ्यास यात धाःसा जीवन सुखी जुइ ? फुकक रस मध्ये
उत्तम रस छुक्रियात धाइ ? गुजगु जीवन हनेगुयात श्रेष्ठ
जीवन धाइ ? ॥१॥

बुद्ध : श्व संसारे मनुष्यपित दकले तःधंगु धन श्रद्धाधन खः । धर्म अभ्यास यात धाःसा सुखी जुइ । फुक्क रस मध्ये सत्य रस तःधंगु रस जुइ । प्रज्ञामय जीवन हे श्रेष्ठ जीवन जुइ ॥२॥

आलवक : मनुष्यपि पुनर्जन्म रूपी ओघं (= लः धालं) गथे तरे जुइ फइ ? संसार रूपी सागरं गथे तरे जुइ फइ ? गुगु कथं याःसा दुःख तापाक व्छये फइ ? गुगु प्रकारं (चित्त) परिशुद्ध जुइ ? ॥३॥

बुद्ध : मनुष्यपिसं श्रद्धाबल ओघ पार याइ । अप्रमादि जुल धाःसा समुद्रं पार जुइ फइ । वीर्य व पराक्रम दत्त धाःसा दुःख तापाना वनी, अल प्रज्ञा दत्त धाःसा (चित्त) परिशुद्ध जुइ । ॥४॥

आलवक : छु कथं याःसा प्रज्ञा लाभ जुइ ? छु कथं याःसा धन लाभ जुइ ? पासापि दयेकेत छु यायेमाः ? थुगु लोकं परलोक वनेगु बखते छु याइहसिनं शोक सन्ताप याये माली मखु ? ॥५॥

बुद्ध : निर्वाण पाखे यंकिगु अर्हत्पिनिगु धर्मे श्रद्धा तम्ह, सुविनीत अप्रमाद अले विचक्षण पुरुषपिसं प्रज्ञा लाभ याना काइ । ॥६॥

उचित्त योग्य ज्या याइम्हं, दृढ प्रयत्नशील मनुष्यं धन कमे याइ । अले सत्य-धर्म पालन यात धाःसा यश कीर्ति फैले जुइ । छुं वस्तुं ग्वाहालि बिल धाःसा पासापि दया बइ ॥७॥

गुपिं श्रद्धालु गृहस्थीपिके सत्य, धर्म, धृति, व त्याग थ्व
प्यंगू धर्म दइ, इपिं परलोके पश्चाताप चाये माली मखु ॥८॥

मेपिं मेपिं श्रमण ब्राम्हणपिके नं न्यना स्व-सत्य, इन्द्रिय-
दमन, त्याग ज्ञान्ति स्वया तःधंगु मेगु छुं दु ला कि मडु ? ॥९॥

आलवक यत्त : आः जि मेपिं श्रमण ब्राम्हणपिके छाये
न्यं जुइगु ? पारलौकिक अर्थया खँ हे जिं सीका काये धुन ॥१०॥

थौं जितः कल्याणया लागि हे बुद्ध भगवान जिगु निवास
आलवी बिज्यात । थौं जिं सीका काये धुन सुयात दान यात
धा सा महानिसंस महाफल प्राप्त जुइ ॥११॥

आः जि गां गामे ङगरं रगरे चाःचाःहिला जुया बुद्ध,
धर्म व संघयात नमस्कार याना जुये ॥१२॥

थुलि धया आलवकं बुद्धयात थथे धाल - 'भो गौतम !
छलपोलया धर्मदेशया तःसकं बाँला । भो गौतम ! छलपोलया
धर्म-देशना तःसकं बाँला । गथे भोपूगु थल थस्वका क्यनेथे,
तोपुया तःगु निधन उला क्यनेथे, लँ द्वंझसित लँ क्यना
बीथे, ख्युंगु थासे मत च्याका बीथे, मिखा दुपिसं रूप
खनीथे, छल्पोलं जितः अनेक प्रकारं धर्म खँ थ्वीका बिदा
बिज्यात । थनिं निसें जि बुद्ध, धर्म व संघया शरण वया । जित
जीवन भर तक शरण वःम्ह उपासक भालपा स्वीकार याना
बिज्याहुँ ।

धर्म—विस्तार

आलवि धैगु देश व नगरया व्यवहारं वःगु छगू नां खः ।
भगवान बुद्ध थ्व आलवक नगर सत्तिक च्वना बिज्यागु जुया
“आलवियं विहरति” धका निदान पाठे च्वया तःगु खः ।

आलवि जुजु थः भारदारपिं सहित सेना नापं मृग-शिकार
याः वनीगु जुयाच्वन । हानं मृग-शिकार याः वनेगु वयागु छगू
चरित्रथे हे जुल ।

थ्व जुजुया शिकार ह्विते साव यः । उक्सिं खुँ शत्रु
मदयेकेया लागि, शत्रुतयेत ख्यायेया लागि, युद्ध अभ्यासया लागि
व व्यायामया लागि नं थ्व जुजु मृग-शिकार ह्वितोगु जुयाच्वन ।
हानं शिकार ह्वितोबले सुयागु न्ह्याने चला बिसि वन, वं
न्ह्यात्थे याना नं थःम्हं व चला ज्वना हयेमाः धैगु छगू नांति
दयेका तःगु खः ।

छन्हु शिकार याः वं बले जुजुदा पाखे हे चला बिसिवन ।
थःह्वं दयेकागु नांति थःत हे च्यूबले जुजुं धनुष वाण ज्वना
मृगयात लिच्तु लिना वने हे माल । तर स्वंगू योजन तकक लिना
यंकल नं चलायात कयेके मफु । तःसक व्वां वंगु जुया आखिरे
मृग क्लान्त जुया लखे कुड्डी वन । अले जुजुं धनुषं केका वयात

स्यात् । हानं थःत छुं प्रयोजन मदुसां चला बःम्ह थलाः जुजुं मृग
 छह्ण हे स्याये मफु धैगु अपवाद व निन्दां थः बचे जुयेया लागि व
 मृग थःह्ण हे पाछाया ज्वनावल । जुजु जुया च्वंह्ण उकिसं तापाकं
 निसें चला पाछाया ह्ये माःगुलिं जुजुया विशाल बंगल सिमा
 छमा खनेवं त्यानु लंके मास्ते वल । उकिं व सिमाया क फेतुत ।

उगु बंगलः सिमा धाःसा आलवक यक्षया वास-भवन ।
 मुं व्यक्ति बान्हि लिपा उगु सिमा क च्वं वल धाःसा वयात
 ज्वना स्याना नयेगु वेस्ववण्ण जुजुं वयात वरदान बिया
 तःगु खः !

उकिं आलवकं जुजु खनेवं खुशि जुया वयागु ल्हाः ज्वन ।
 जुजुं नं ग्याःपहः मयःसें राज धैर्य्य पूर्वक खं ल्हात, 'भो यत्त,
 जि थ्व देशया जुजु खः । छं जितः नये मत्य । जिं निंदिन्हि मनु
 छह्ण छह्ण व जा छव्व छव्व छत तयके ह्ये । यदि गुगुं दिने तयेके
 मइल धाःसा जिगु दरवारे छ स्वयं वया जित ज्वना स्याना न ।'
 यत्तं जुजुयागु थुगु वचन स्वोकार यात । हानं जुजुं थुजागु
 वचन बियाः, यक्षया पाखे बचे थः जुया नगरे थ्यंक वन ।

थुखे जुजुया आशाय च्वं च्वं पिं सेना प्रमुख, मन्त्रागण व
 जनतापिं तापाकं निसें जुजुयात खना सकलें मुं वल । जुजुं जूगु
 घटना फुक्क मन्त्रोपिन्त कन । मन्त्रागणपिसं धाल-'भो महाराज,
 छपिनिगु वीर्य्य पराक्रम स्वया नं, छपिसं कराल याना वःगु तःसकं
 ग्यान पु । व स्वया नं थ्वन्हु तक्क जक व्छ्या ह्ये धैगु दिन निश्चय

याना विमज्यागु भन ग्यानापु व खेदजनक खः । अथे जूसां आः
छु याये ! पश्चात्ताप चायां छुं ख्यले दुगु मखुत । शोक याना
विज्याये म्वाल । आनन्दपूर्वक राज्य सुख भोग याना च्वना
विज्याहुँ । थुगु विषये माःगु उपाय जिमिसं याये । थथे जुजुयात
धैर्यं बिया मन्त्रोपिनि सभा जुल ।

मन्त्रोपिनिगु उगु सभाय् जेले च्वपिं अपरार्धात छह्य छह्य
याना अन आलवकया थाये व्छयेगु निर्णय जुल । हानं कन्हे-
खुनु सुथं निसे तयार जुया छह्य छह्य कैदोत व्छयेगु भार गृह-
मन्त्रीयात आदेश बिल । अबले निसे उह्य गृह-मन्त्री नं
बन्धनागारय् च्वं पिन्त धाल, “बन्धनागारं (= जेल) मुक्त
जुइगु इच्छा दुपिं जक छह्य छह्य याना पिहाँ बा ।” बन्धनागारयापिं
बन्धनं मुक्त जुयेगु इच्छां बाजिं बाजिं छह्य छह्य याना पिहाँ वल ।
अले पिहाँ षक्कसित छह्य छह्यसिया ल्हाते जासि छगः छगः
बिया बलिदानया लागि व्छयेगु यात । हानं थुक्थं छसिं निसे
व्छयेगु यायां छन्हु जेल हे खाल जुल ।

थुखे, जुजुं जेले च्वपिं छह्य छह्य याना आलवक यक्षयात
बलि बिया च्वन धैगु खँ देशे फैले जुया मनूत अपराध याये खना
ग्यात । हानं देशे छुं अपरार्धी व दोष दाइपिं नं मददा वन ।
अनं लिपा चिकीर्षापिं मस्त बिया व्छयेगु शुरु यात । थथे हे
याना ववं क्रमंनिसे छन्हु ला जुजुया काय् कुमारयागु हे पाः
न्होने वल । अले उखुनु बलिया लागि राजकुमारयात म्च्छसें
मगात । राजकुमारयात नं जाव्व बिया व्छत ।

उखुनुया दिने जेतवन विहारे च्वना बिज्याह भगवान बुद्धं महाकरुणा समापत्ति स्वया बिज्यागु जुयाच्वन । वसपोलं थःगु समापत्ति ध्यान स्वया बिज्यात, थौं जि आलवक भवन वना उपदेश बिल धाःसा राजकुमार अनागामी जुइ, आलवक यत्त श्रोतापत्ति जुइ अजे द्रलंद्रः जनतापिन्त निर्वाण बोध जुइ । थथे थःगु करुणा दृष्टि उभयपत्तयात नं हित जुइगु खंका बिज्यासे वसपोल आलवक यत्तया विमाने बिज्यात ।

उगु बखते आलवक यत्त नं हिमालय पाखे यत्त सभाय् वनाच्वंगु जुया च्वन । हानं वयागु विमाने धवाखा पाः च्वं च्वं ह्य गद्रभ यत्त हे छह्य जक दुगु खः । व यत्त बुद्ध भगवानयाथः य वना भन्ते, छर्पिं छाय् लिवाक थन बिज्यानागु धका न्यन ।

बुद्धं धया बिज्यात, 'जि थन वयागु वये हे माःगु जुया खः । यदि छं यःसा थौं चच्छि जि थ्व विमाने च्वनेगु इच्छा दु ।' बुद्धयागु वचं न्यना गद्रभ यत्त धाल, 'भन्ते, जिगु ला छुं नं विरोध मदु । तर आलवक यत्त तःसकं रौद्र व कठोर स्वभावह्य जुयाच्वन । वं थः मां-बौपिन्त हे आदर भाव मतः । जिं सीक सोकं थन पापकर्म जक सिबाय वं पुण्यकर्म धैगु हे याःगु मदु । स्वया बिज्याहुँ, थ्व भूमि हिं प्याना च्वंगु । थ्व मनूतयेगु लाः नःगु बखते वाःवःगु हि खः । आलवक यत्तं यक्वं मनूत स्याना नये धुं कल । वया जहान सहित परिवारपिं विमाने हे दु । भन्ते, उकिं जिं स्वये छलपोल थन च्वना मबिज्यासा ज्यू । जित छलपोल थन च्वना मबिज्यासा यः ।'

‘गद्रभ, व यत्तया स्वभाव थथे धका जि मस्यूगु मखु ।
तर वं जितः छुं नं आपत्ति वी फइ मखु । जि वशवर्तीं मार
खना हे ला मग्याः धाःसा व यत्त खना ग्याइ ला ? यदि छं यःसा
थौं चच्छि जि थन हे च्वने ।’ – भगवान बुद्धं धया बिज्यात ।
निकोल नं स्वकोल न बुद्धं थथे हं धया बिज्यात ।

‘भन्ते, अथे जूसा छपिं थन बिज्याना च्वंगु समाचार
वयात कं वने । मखुसा वं तमं जितः नं स्याना व्छइ ।’

अले बुद्ध धया बिज्यात—‘हे गद्रभ, छं छु धाये माःगु खः
व धाः हुँ ।’

र.द्रभ यत्त नं ध्वःखा हे मचायेकुसें हिमालय वना यत्तयात
व समाचार कं वन ।

भगवान बुद्धं थःगु श्रीपाद चक्कंका बिज्यागु बखते उगु
खापा चाला वन । अले दुने बिज्याना यत्त सेनापतिया मुख्यगु
आशने च्वना बिज्यात । हानं यत्त परिवारपिं बुद्धया तेज
थिना च्वंगु खना बुद्धयात वन्दना याना छचाखेरं च्वना
बाखँ न्यना च्वन ।

गद्रभ यत्तं कयकय कुना ग्याग्यां थव समाचार आलवक-
यात कन । थव खँ न्यने मात्रं आलवक यत्त तमं मि जुया श्रमण
गौतमयात जिगु विमानं ख्याना व्छये धाधां निन्दा व अपहाश
याना च्वंगु बखते सातागिरि व हेमवत यत्तपिं निम्ह अन
थ्यंकः वल । इपिं यत्तपिं निम्हं आलवकया विमानया च्वे च्वे

आकाशं वना च्वंगु वने मफया हानं बुद्ध भगवान् बिज्याना च्वंगु खना अन कुहाँ वना उपदेश न्यंपिं जुया च्वन । हानं बुद्धया उपदेश न्यने धुंका अवसर फोना उगु सभाय् वःगु जुया च्वन ।

इपिं निम्हं वना आलवकयात थथे धाल-छंत तःधंगु लाभ जुल । जिमि बुद्ध छिमि विमाने च्वं च्वना बिज्यागु दु । याकनं छ वना स्वागत व उपस्थान याः हुँ । तर थ्व खँ न्यने मात्रं आलवकया क्रोधया सिमाना हे मंत । व्हया च्वंगु भी घ्यः लुना बीथें, दुराचारीतयेत सदाचारयागु खँ न्यनेगु बखते न्हप-प्वाले मिदनीगुथें गसुलिं सूगुथें च्वनी । हानं कंजुस जुया च्वंम्ह-यात त्याग यायेगु खँ न्यंकेगु बखते न्हं प्वा तिना फःफःश्वया वनीथें तमं चूरचूर जुया 'जि आलवक यत्त खः' धाःगु शब्द जम्बुद्वीपे व्याक्क थाय लुखाय लुखाय तक न शांख शब्द थें गुञ्जायम न जुया वन ।

उगु शब्दं नं बुद्धयात ख्याना मफया मेमेगु उपाय याना जूमां ख्याना व्हये माल धका तःसकं फय वयेका बिल । तःसकं मेघगर्जन याना बिल । ल्वहँ वर्षा याना बिल । आयुध वर्षा याना बिल । बुलुमि वर्षा याना बिल । कःगु खरानी वर्षा याना बिल । काःगु फि वर्षा याना बिल । फोहर वर्षा याना बिल । महान्धकार याना बिल । थुगु प्रकारं यानां नं ख्याये ख्याये मफटा थःगु वेलायुधं वसपं लयात कयेका व्हत ।

अले आलवक तःसकं लज्या चाया जिं थुलिमछि युद्ध
यानानं जिगु महानुभाव सम्पन्न चक्रायुधं कयेका षड्या नं थ्व
श्रमणयात दमन याये मफुत। थुकिया हेतु वसपोलया मैत्री
विहरण खः। उकिं व नापं तं पिकयां वयात विनाश याये फइ
मखुत। थथे धका मनी तया आलवक यत्तं धाल, “श्रमण !
छ जिंके अवसर मकासे जिगु छे दुहाँ वना गृह स्वामोथे
छुं लज्या भय मचासे जिम्ह भाय्या सह परिवारपि मुंका गय
च्वं च्वनागु ? थ्व अदत्तादान परिभोग व स्त्री संसर्ग छंगु श्रमण
जवनयात योग्य मजू। यदि छं श्रमण धर्म पालन यायेगु जूसा
छ थ्व विमानं पिहाँ हुँ ।” थथे अनेक प्रकारं आलवक यत्तं
बुध्दयात उपदेश यासे “निक्खम समण” “श्रमण थनं पिहाँ
हुँ” धका धाल।

बुध्द “ज्यू अयुष्मान” धया पिहाँ बिज्यात।

“श्रमण ! दुने दुहाँ वा।”

बुध्द दुने दुहाँ बिज्यात।

स्वको तक नं थथे याःगु बुध्द भगवान सुवच सुविनीत जुइ
ला मजुइ ला धका परीक्षा यायेत खः। बुध्दं नं वयागु विचार
सियेका हे वं धात्थे हे याना बिज्यागु खः। यदि अथे मयाःगु
जूसा वयागु रौद्र व कठोरता भन भन रौद्र व कठोर जुया वनी।
वं उपदेश नं न्यनी मखुगु जुया च्वन। उकिं वयागु रौद्र व कठोर
स्वभाव दमन यायेत नं बुध्दं थथे याना बिज्यागु खः।

आलवक यत्तं अथे प्रश्न न्दने गथे सल ? थथे प्रश्न जुइ
 फु । वया मां-बौपिसं काश्यप बुध्दयाके च्यागू प्रश्नं युक्तगु निपु
 गाथा व उत्तर सयेका तःगु जुया च्वन । वया मां-बौनं व हे गाथा-
 मय प्रश्न व उत्तर आलवकयात नं मचाबले स्यना कना तःगु जुया
 च्वन । वया मां-बो मदये धुंका समय बिते जुसेलि निपू गाथा
 जक आलवकया लुमना च्व गु खः । उत्तर जक लोमना वन ।
 अले उत्तर लोमनेव प्रश्न ला ल्वमंके मज्यू धका अक्क जिमि
 मां-बौयागु दयाद (अंश) या रूपे सीका सयेका कया तयागु
 लोमंका व्छये मज्यू धका विचाः याना पतिं निपतिनं सुवर्णपत्र
 उगु खँ च्वया तया तःगु जुया च्वन । थ्व प्रश्नया लिसः बुध्द
 बाहेक मेपिसं बी फइ मस्तु । थम्हं अनेक श्रमण ब्राम्हणपिके
 न्दना नं सुनानं धाये मफुसेलि थःगु चित्त विक्षेप (आकुल
 व्याकुल) जूथं बुध्दयात नं अथे हे यायेत 'पब्बं तं समणं
 पुच्छिःसामि' "हे श्रमण, जि प्रश्न याये" धका धःगु जुया च्वन ।
 अले व आलवक यत्त व बुध्दया दथुइ जूगु प्रश्नोत्तर थथे खः ।

आलवक : किं सूध वित्तं पुरिसस्स सेट्ठ ?

थ्व लोके मनुष्यपिंत दकसिबे तःधंगु वस्तु (= धन) छु ?

बुद्ध : सद्धीध वित्तं पुरिसस्स सेट्ठं ।

थ्व लोके मनुष्यपिन्त दकसिबे तःधंगु वस्तु (= धन)
 श्रद्धा खः ।

ध्व संसारे लुँ, वहः, हीरा, मोतिया कारणं उपभोग
परिभोग सुख प्राप्त जुइथें, लौकिक व लोकुत्तर श्रद्धां नं दिव्य,
मनुष्य, निर्वाण सम्पत्ति प्राप्त याना

श्रद्धाया तात्पर्य विश्वास व प्रसन्नताया आकांक्षा खः । हानं
श्रद्धा लुगू प्रकारया दु । व खः, सम्पसादन सध्दा, सम्पक्खन्धन
सध्दा, सद्दहन सध्दा, ओकप्पन सध्दा, आगम सध्दा व
अधिगम सध्दा । अले 'सध्दा' पालि शब्द खः 'श्रद्धा' संस्कृत ।

गथे फोहरगु लखे फिटकिरि तल धायेव परिशुध्द जुइगु
खः वथें हे श्रद्धा दया वल धाःसा पञ्चनीवरणया किचः परिशुध्द
जुया वनी अथवा मदया वनी । अले क्लेश शान्त जुया वनी
हानं चित्त प्रसन्न जुइ । प्रसन्न जूगु चित्तं दान वी, शील पालन
याइ, अरु भावना नं याइ ।

थन चित्त लः खः । लखे फोहर क्लेश खः । सम्प्रसादन
श्रद्धा फोहरगु लः सफा याइगु फिटकिरि समान खः ।

भयभीतपिं मनूतये समूह सोंज, गोंज थें जाःपिं भयानक
सत्वपिं खना ग्याना महागंगाय् पारि तरे जुया मवसें बारि हे तुं
लिइँ वया ग्याना च्वनिगु बखते सुं छह्म महायोद्धा संग्रामसूर
अन वल । अले वं इपिं सोंज गोंजतयेत खनेवं जःगु खड्ग
पिकया “छिपिं ग्वायमते जिगु ल्यूल्यू वा” धका धया गंगाय कइँ
वन । हानं थः न्होने न्होने वःपिं सोंज, गोंजथें चण्ड रौद्रपिं
सत्वपिन्त स्याम्यां फुक्क न्हापा ग्याना च्वं पित पार तरे यात ।

इपि पार तरे जुया वन । वथे हे दान बीपिन्त, शील-गालन याइपिन्त, उपोसथ व्रते च्वनीपिन्त, भावना याइपिन्त श्रद्धां न्ह्यो न्ह्यो च्वना विध्न वाधा चीका बांगु यायां नेतृत्वया मुख्यगु गुगु ज्या याइ थुकियात हे “सम्पक्खन्धन श्रद्धा” धका धाइ । सम्पसाधन श्रद्धा व सम्पक्खन्धन श्रद्धा निगू श्रद्धा लोकिक्ख खः । सहहन श्रद्धा, ओक्कप्पन श्रद्धा, आगम श्रद्धा व अधिगम श्रद्धा लोक्कुत्तर खः ।

त्रिरत्तन गुण स्वीकार यायेगु लक्षण व स्वभावयात ‘सहहन श्रद्धा’ धाइ । त्रिरत्तन गुणय विश्वास-गतियात ‘ओक्कप्पन श्रद्धा’ धाइ । उदक प्रासाद मणि थें चित्त प्रसन्न जुइगु थन रस व कृत्य खः । च ड प्रहारं पार तरे जुया वने थें ससारं तरे जुया वनेगु कृत्य खः । बुलुसे मच्चंगु फल खः । ‘रत्तनत्तय’ रत्तनत्रय विश्वासगति थन फल खः । श्रद्धा तये योग्यगु बुद्ध, धर्म व संघ सत्तिगु थ्वया कारण खः । श्रोतापत्ति मार्गज्ञान उत्पत्तिया लागि श्रद्धा आसन्न कारण खः ।

श्रद्धा रूपी ल्हातं कर्म क्षयकर ज्ञान रूपी पा ज्वना, संहार चक्र रूपी लता त्वाः ल्हाःगु जुया अईत् धका धया तःगु थासय श्रद्धा जःगु ल्हाः थें खः । थ्व सूत्रे देशनाय थन “सध्दीध वित्त” धका वस्तुया रूपे ‘सध्दा वीजं तपो बुद्धि’ धया तःगु कसिभार द्वाज सुत्र बाज्जश रूपे, “सध्दा वुच्चति पाथेय्यं” धका धाःगु श्रद्धा, मार्गोपकरणया रूपे क्यनातःगु दु ।

‘आगम श्रद्धा’ सहहन श्रद्धा थे’ त्रिरत्न गुण स्वीकार यायेगु खः । ‘अधिगम श्रद्धा’ जूसा आर्य्य पुद्गलपिनि श्रद्धा खः । सहहन, ओकपन, आगम, अधिगम थ्व प्यंगू श्रद्धायात उकिं लोक्तर श्रद्धा धाइ ।

आलवक : किं सु सुचिणो सुखमा वहाति ?

छु अभ्यास यात धाःसा सुखी जुइ ?

बुध्द : धम्मो सुचि णो सुखमा वहाति ।

धर्मे अभ्यास यात धाःसा सुखी जुइ ।

थन धर्मया तात्पर्य दान बीगु, शील पालन यायेगु, भावना यायेगु, पु य बियेगु, पुःयानुमोदन यायेगु, वत्त पटिवत्त यायेगु, थकालिपिन्त मान सत्कार तयेगु, बाखँ कनेगु, बाखँ न्यनेगु व सम्यक् दृष्टि थ्व दश पुण्य क्रिया यायेगुयात धाइ । हानं थ्व दश पुण्य क्रिया भिगुलिं दान, शील व भावना स्वंगुलो नं अन्तरगत जू ।

पु य बीगु व पु यानुमोदन थ्व निगू दानमय पु य-क्रिया खः । थःकालिपिन्त गौरव तयेगु व वत्त पटिवत्त यायेगु थ्व निगू शीलमय पु य-क्रिया खः । बाखँ न्यनेगु व कनेगु अले सम्यक् दृष्टि जुइगु थ्व स्वंगू भावनामय पु य-क्रिया खः ।

थ्व कुशल कर्म सम दान यायेवं सांण, रट्टपाल अदि अदि सेठपिन्तथे’ मानसिक सुख प्राप्त जुइ, इन्द्र देवतापिन्त थे’

दिव्य सुख प्राप्त जुइ, अरु महापदुम कुमार आदियात थें निर्वाण सम्पत्ति समेतं लाभ जुइ । थुक्थं थ्व पु य-क्रियां दिव्य, मनुष्य व निर्वाण त्रिविध सम्पत्ति सिध्द याना बी ।

आलवक : किं सु हवे सादुतरं रसानं ?

रस मध्ये तःधंगु रस छु ?

बुध्द : सच्चंतरं सादुतर रसानं ।

रस मध्ये दके तःधंगु रस सत्य रस खः ।

ये तयेवं थुइगु सवाःयात हे साधारणतः रस धाइ । सवाः अनेक दु । गथे चाकु, पाउ, खायू, माकु आदि । तर सवाः वा रस मध्ये सत्य रस थे तःधंगु मेगु छु हे रस मदु । सत्य मनं वा हृदयं काइगु सवाः खः । उकिं सत्य स्वंगू दु —परमार्थ सत्य, विरति सत्य व वाक् सत्य । चतुरार्य्य सत्य बांध जुया निर्वाण प्राप्त जुइगु सत्य हे 'परमार्थ सत्य' खः । मूठ खँ, फुसुलुगु खँ, चुपि समान जःगु खँ, चुगलि खँ थ्व प्यंगू म्हुतुं याइगु दुश्चरित्रं अलगु सम्यक् वचनयात 'विरति सत्य' धाइ । विमुक्ति रस आश्रित खँ ल्हाइबले पिहाँ वइगु वचन समुहयात वाक् सुचरित्रयात 'वाक् सत्य' धाइ ।

गुण मध्ये तःधंगु गुण सत्य प्रतिष्ठाय् च्बनेगु खः । सत्यवादीया शील नैतिकताया छगू मुख्यगु भाग खः । सत्यवादीतां मेमेगु गुण-धर्म नं अधिकाधिक दया वइगु जुया सत्य छगू स्वयं

गुण-धर्मया भूमि हे धया तल । परार्थया कारणे बोधिसत्वपिसं
गन गनं प्राणी हिंसा, चोरो, मद्यपान व व्यभिचार याःगु खँ नं
खने दु । तर मेपिन्त अनर्थ जुइगु कथं धाःसा गबले' हे मखुगु खँ
मल्हाः धैगु थ्व पालि वाक्यं नं स्पष्ट जू—'बोधिसत्तस्स हि एक-
च्चेसु ठानेसु पाणातिपातम्पि, अदिन्नादानम्पि, मिच्छाचारोपि,
सुरापानम्पि होति येव अत्थ भञ्जक विसंवाद पन, पुरक्खत्वा
मुसावादां नाम नाहोसि ।'

उकिं थ्व पृथिवी यक्क रस दु । व रस मध्ये सत्य रसथे'
तःधंगु मेगु छुं हे रस मदु । सत्यवादीह्य व्यक्तियात आरम्भे
न्याक हे दुःख कष्ट जूसां अन्ते अवश्य नं सुख जुइ, वया विजय
जुइ ।

मूल रस आदि फुक्क रसं हे शरीरयात सुख बी थे',
सत्य रूपी रसं समर्थ व विदर्शन आदि गुण-धर्म' चित्त उन्नति
याइ । अर्थ रस व धर्म रसं याना क्लेशं बुलुसे मच्चंगु विमुक्ति
रस अर्थात् निर्वाण रस हया बी ।

आलवक : कथं जीविं जीवितमाहु सेट्टुं ?

छु गुजागु जीवन हनेगुयात उत्तम जीवन धाइ ?

बुद्ध : पञ्चाजोविं जीवितमाहु सेट्टुं ।

प्रज्ञा सम्पन्न जीवन हे उत्तम जीवन खः ।

थ्व लोके जीवन सुखमय यायेत प्रज्ञा अत्यन्त आवश्यक
जू । प्रज्ञाया तात्पर्य विशेष ज्ञान खः । विशेष ज्ञान द्वारा हे

लौकिक व लोकोत्तर प्रतिपदा अर्थात् कार्यसिद्ध यायेगुली सफल जुइ ।

प्रतिपदा निगू दु—गृहस्थ प्रतिपदा व प्रव्रजित प्रतिपदा । पञ्च पापं अलग जुया सम्यक् कर्मान्ते लगे जुया, शरण गमन शील समादान यायेगु, दान बीगु, उपासथे च्वनेगुयात हे गृहस्थ प्रतिपदा धाइ । प्रव्रजित जुया दुःख सन्ताप पश्चात्ताप मचासे, शील विशुद्धी प्रतिस्थित जुया, अन्न अनं लिपा चित्त विशुद्धि उत्पत्ति याना मार्गफल स्मेतं प्रज्ञा चित्तं ज्वना जीवित जुइगु प्रतिपदायात हे प्रव्रजित प्रतिपदा धाइ । थुकथं प्रज्ञामय जीवनं हे अन्धयात मिखा प्राप्त जूथे जुया सार्थक व सफल जीवन लाभ जुइ । अन्यथा अन्ध थे वा छगः जक मिखाहथे हे जीवन असफल व असार जुइ ।

“पञ्जा सुत विनिच्छति, पञ्जा कित्तिसिलोक वड्ढति ।
पञ्जा सहितो नरो इध अपि, दुक्खेसु सुखानि विन्दति ॥

न्हैपने ताये दइगु वस्तु थ्व भि थ्व मभिं (फाइदा बेकाइदा) थ्व कार्य भि, थ्व कार्य मभिं धका सीका काये फइगु प्रज्ञा खः । प्रज्ञावानयागु कीर्ति प्रशंसा सत्पुरुषपिनिगु पुचले वृद्धि जुयावनी । प्रज्ञा युक्तह व्यक्तिक हे दुःखमदगु थ्व लोके च्वना नं सम्यक् प्रतिपत्ति हेतुं याना निरामिस सुख अर्थात् क्लेश अमिश्रित सुख अनुभव याइ । थन प्रज्ञाया अर्थ कर्मस्थान अभ्यास यायेगु

प्रज्ञा दुह्य जुया विदर्शना प्रज्ञा उत्पत्ति याना मार्ग फल प्रज्ञा
लाभीह्ययात धाःगु खः ।

आलवक थ्व प्रश्न निराकरण याना ब्यूगुलिं सन्तोष जुया
हानं थःम्हं स्यूगु मेगु प्यंगू प्रश्न यात :—

आलवक : कथं सु तरती ओघं ?

प्यंगू ओघं (=वाढं) गथे तरे जुइ ?

बुध्द : सध्दाय तरती ओघं ।

श्रध्दां प्यंगू ओघ (=वाढ) तरे जुइ ।

थन क्लेश समूहयात ओघ धका धयातःगु खः । इपिं
खः, कामोघ, भवांघ, दिट्टोघ व अविज्जोघ । संसार रूपी सागरे
क्लेश रूपी लः बाः वना च्वंगुयात प्यंगू ओघ धयातःगु खः ।

अवहननार्थ व राश्यर्थ अर्थे ओघ शब्द धाःगु खः ।
अवहननया अर्थ अधोपतन खः । थ्व क्लेश दुह्य व्यक्ति हे दूर्गति
वनी । उह्य व्यक्ति सुगति अर्थात् निर्वाण मार्गयात बाधक जुया,
स्वंगू भव व प्यंगू योनि, न्यागू गति, सतविञ्ज्वाण स्थिति,
व नवसत्तावासे जन्म जुया संसार सागरे जक डुबे जुइ । राश्यर्थ
ओघ धयागु तःधंगु क्लेश समूह खः । अवीचि निसें च्वे भवाप्र
तक थ्व क्लेश मुनाच्वनी ।

कामोघ पञ्चकामे दुनीगु छन्दराग अर्थात् प्यपुनिगुयात
धाइ । थ्व च्यागू लोभसहगत चित्ते उत्पत्ति जुइ । रूप, अरूप

भवे आशा व ध्यानं प्यपुनिगु भवोघ धाइ । थ्व दृष्टिसम्प्रयुक्त
 अर्थात् दृष्टि नापं मिश्रित मजूगु प्यंगू लोभसहगत चित्तो
 उत्पत्ति जुइ । ल्वीनिगू मिथ्यादृष्टियात दिद्विओघ धाइ ।
 थ्व दृष्टिसम्प्रयुक्त लोभ सहगत चित्त प्यंगुली उत्पत्ति जुइ ।
 चतुरार्य्य सत्य बोध मजूगुयात हे अविज्जोघ धाइ ।
 थ्व भिनिगू अकुशल चित्तो उत्पत्ति जुइ ।

‘सध्दाय तरति ओघं’ थन दिद्विओघ तरण धया
 बिज्यागु श्रोतापत्ति मार्ग ज्ञानं दृष्टि दूर जुया वनिगु जुया खः ।
 श्रोतापत्ति आर्य्य व्यक्ति दिद्वोघं तरे जुइ । अर्थात् दृष्टि
 रूपी ओघं (=लः धालं) तरे जुइ ।

आलवक : कथं सु तरति अण्णवं ?

संसार रूपी सागरं गथे तरे जुइ फइ ?

बुध्द : अप्पमादेन अण्णवं ।

अप्रमादी जुल धाःसा संसार सागरं तरे जुइ ।

अश्रद्धावन्त व्यक्ति प्यंगू ओघं तरे जुइगु विश्वास मयाइह्व
 जुया संसारे जक डुबे जुयाच्चवनी । पञ्चकामे जक भुले जुया
 प्रमादी जुयाच्चनी । प्रमादीम्ह व्यक्ति संसार सागरं तरे जुइ
 मखु । छायाधाःसा अप्रमादं हे जक संसार सागरं तरे जुइ ।
 उकि “अप्पमादेन अण्णव” धया बिज्यागु खः । श्रोतापत्ति
 आर्य्यश्रावक अप्रमाद प्रतिपदा भावना याना श्रोतापत्ति मार्ग

तापाका वञ्चये मफुगु भवोध सकृदागामी मार्गं तापाक वञ्चइ ।
सकृदागामी व फलं भवोध तरण जुइगु प्रकाश याना तःगु दु ।

आलवक : कथं सु दुक्खं अच्चेति ?

गथे जुया दुःख मदया वनी ?

बुध्द : विरियेन दुक्खं अच्चेति ।

वीर्य दयेका दुक्ख मदका वञ्चइ ।

सकृदागामी आर्य पुद्गलं स्वंगू मार्गं जुयाच्चंगु
अनागामी मार्गं ज्ञान प्राप्तिया लागि याइगु वीर्य दुक्ख
मदयेका वञ्चइ । सकृदागामी मार्गं वस्तुकाम, क्लेशकाम तापाका
वञ्चये मफुगु जुया उगु तापाका वञ्चयेया लागि कामे विराग
भावना याना अनागामी मार्गं फल उत्पत्ति याना कामोधं तरे
जुइ ।

आलवक : कथं सु परिसुज्झति ?

छु याःसा (चित्त) परिशुध्द जुइ ?

बुध्द : पञ्चाय परिसुज्झति ।

प्रज्ञां (चित्त) परिशुध्द याइ ।

अनागामी आर्य पुद्गल, विदूर्शना प्रज्ञा हेतुं याना अर्हत्
मार्गं प्रज्ञा उत्पत्ति याना अनागामीं दूर याना वञ्चये मफुगु
अविज्जोधं दूर याना वञ्चइ । थनं अर्हत् मार्गं फल द्वारा
अविद्याया ओष मदयेका वञ्चइ धैगु प्रकाश याना तःगु दु ।

अर्हन् फल तक्क नं दुश्याना च्वंगु प्रश्न निराकरण
जूगु बखते पुन्दवान यत्तसेनाधिपतियात श्रोतापत्ति फल
प्राप्त जुल ।

आः आलवक त्रिरत्न गुणे विश्वासीम्ह लोकुत्तर श्रद्धा
दुम्ह जुया थःत लाभ जूगु धर्मावबोधे च्वना, “पञ्जाय
परिसुज्झति” धया विज्यागु प्रज्ञापदयात ज्वना लौकिक व
लोकुत्तर निगुलिं ल्वाकः ज्याःगु प्रश्न याना हया “कथंसु लभति
पञ्च” धैगु गाथा नापं मेगु न्यागू नं प्रश्न यात ।

आलवक : कथं सु लभते पञ्च ?

छु याःसा प्रज्ञा लाभ जुइ ?

बुद्ध : सददहानो अरहतं, धम्मं निब्बणपत्तिया ।

सुस्सूसा लभते पञ्चं, अप्पमतो विचक्खणो ॥

निर्वाण पाखे यकिगु अर्हत्तपिनिगु धर्मे सुनां श्रद्धा तइ,
सु विनीत अप्रमादी जुइ, अजे उजापिं विचक्षण पुरुषपिसं
ह धर्म श्रवण द्वारा प्रज्ञा लाभ याना काइ ।

श्रद्धां प्रज्ञा लाभ जुइगु प्रतिपदाय गमन याइ । बांलाक
धर्म श्रवण याइ । अप्रमादी श्रद्धेगु धर्म लुमंका तइ । विचक्षण
बुद्धि अपो ह्य मयासे, मपाकूसे माः कथं विस्तर याइ ।

आलवक : कथं सु विन्दते धनं ?

धन छु याःसा प्राप्त जुइ ?

बुद्ध : पतिरूपकारी धुरवा, उट्ठाता विन्दते धनं ।

लौकिक व लोकुत्तर धन प्राप्तिया लागि योग्यता अनुसार कार्य याना कार्यक-चैतसिक वीर्य दुग्ध व्यक्तियात धन लाभ जुइ । अर्थात् दृढ, प्रयत्नशील व्यक्ति धन प्राप्त याना काइ ।

गुग्ध व्यक्ति तानो चिकु मधाःसे, आलस्ययागु वशे मच्चवंसे, उत्साह व वीर्य याना थःगु व्यापारयात धाःसा धन लाभ याना काइ । गथे चुल्ल अन्तेवासिकं ह्युँ छहसिनं याना आपालं लौकिक धन कमाये यात ।

आलवक : कथं सु कितिं पप्पोति ?

छु याःसा कीर्ति प्राप्त जुइ ?

बुद्ध : सच्चेन कितिं पप्पोति ।

सत्य वचनं कीर्ति प्राप्त जुइ ।

गौतम बुद्ध भीगु चिकिचाधंगु देशे जन्म जुश बिज्यावह्न जूसां थौं विश्वे कुना कुना तकं नं वस्पोलयात श्रद्धा व भक्ति तया पूजा याइपिं व वस्पोलया उपदेश अनुसार थःगु जोवने आचरण याइपिं दत्त । थ्व फुक्क बुद्ध व बुद्धधर्मया कीर्ति सत्ययागु प्रभावं हे विश्वे फैले जूगु खः ।

आलवक : कथं मित्तानि गन्थति ?

पासापिं दयेकेत छु दयेमाः ?

बुद्ध : दद मित्तानि गन्थति ।

माःबले माःकथं फुक्कथं ग्वाहालि बिल धाःसा पासापिं दया वइ ।

यदि पासापि दयेकेगु इच्छा दुसा उजाह्व व्यक्ति थ्व प्यंगू गुण थःके दयेकेगु आवश्यक जू । व खः-त्याग, प्रिय वचन, अर्थचर्या, समानात्मक भाव ।

आलवक : अस्मा लोका परं लोकं, कथं पेच्च न सोचति ?

थुगु लोकं परलोके वनीह्व व्यक्तियात छु याःसा शोक मजुइ ?

बुध्द : यस्सेते चतुरो धम्मा, सद्धस्स घरमेसिनो ।

सच्चं धम्मो धिती चागो, स वे पेच्च न सोचोति ।

आलवक यत्तं याःगु लौकिक व लोक्कुत्तर ल्वाकःज्यागु प्रश्नया जवाक बिया बिज्याना थ्व न्यागू प्रश्न गृहस्थ प्रतिपदा अनुकूल उत्तर बुध्दं बिया बिज्यात ।

श्रद्धालु गृहस्थीपिके सत्य, धर्म, धैर्य व परित्याग थ्व प्यता गुण धर्म दत्त धाःसा वं थुगु लोके वा परलोकके गबले नं शोक याये माली मखु ।

सत्य पालन, इन्द्रिय दमन, परित्याग व ज्ञान्ति थ्व प्यंगू स्वया तःधंगु लौकिक व लोक्कुत्तर धर्म छुं नं मडु । यदि छत्त थुकी शंका दुसा मेपिं श्रमण ब्राह्मणपिं दु, इमिके न्यना सीका का धका बुध्दं धया बिज्यात ।

“सच्चेन कित्ति पप्पोति” धया तःथाय् सत्य, “सुस्सूसा लभते पञ्च” थन प्रज्ञा, “धुरवा उट्टाता” थन वीर्य “ददं मित्तानि गन्थति” थन परित्याग अन्तरगत जूगु दु ।

अले आलवकं धाल, आः जिं मेपिके न्येने माःगु छुं नं प्रयोजन मदु । पारलौकिक अर्थं छुं दत धाःसा जिं व बांलाक थुइका काये धुन ।

सर्वज्ञ बुद्ध जितः दया तथा जिगु विमाने बिज्यात । गनं दानबिया महानिशंस महत् फल दइ धाःसा अग्रदक्षिण्य तथागत-यात दान बिल धाःसा यक्व महानिशंस दइ धयागु नं जिं थुइका काये धुन ।

आः जिं बुद्ध, धर्म व संघया वन्दना यायां गामं गामे नगरं नगरे चाहिला जुइ ।

थ्व देशना अवसान नं जूगु, चा नं फूगु, अले द्यो तुयू गु व देव मनुष्यपिनि साधुकार शब्द थ्वःगु, आलवक यत्तयात बलि पूजा लागि राजपुरुषपिसं थ्व राजकुमार आलवकया विमाने हःगु, छगू हे समये पाःलाक जूगु जुल ।

राजपुरुषपिसं व साधुकार शब्द न्यना मती तल, थन अवश्य नं बुद्ध बिज्याना च्वंगु दयेमाः । मखुसा थ्व साधुकार शब्द थ्वया च्वनी मखु । थथे मती तथा वना स्वःवंगु अवस्थाय् धात्थे बुद्ध बिज्याना च्वंगु खन । हानं व आलवक यत्तयात खना धाल, “सेनापति यत्त, छपिन्त बलिया लागि थ्व राजकुमार ज्वना वया । नयेगु जूसा न, तोनेगु जूसा त्वं । थौं निसें छपिन्त प्रतिदिन बलिपूजा दइ मखुत ।”

इमं खाद महायक्ख, कुमारं लोक पूजितं ।
इतो परं नत्थि तुय्हं, बलि कम्मं दिन दिने ॥

तर यत्त श्रोतापत्ति जूगु जुया थथे धाःबले लज्ज्या चाल ।
हानं उह्व यत्तं मांपिसं थें निपा ल्हातिं राजकुमार फया कया
“इमं भन्ते कुमारो मय्हं पेसितो, इमाहं भगवतो दम्मि,
हितानुकम्पको बुध्दा, पतिग हात्तु भन्ते भगवा इमं दारक
इमरस हितत्थाय सुखत्थाय” भन्ते भगवान्, थ्व कुमार जितः
आहारया लागि व्वया हःगु खः । जिं छपिन्ति कुमार पूजा याये ।
थ्वयागु हित व सुखया लागि अनुकम्पा तथा स्वीकार याना
बिज्याहुँ धका बुध्दयाके प्रार्थना यात ।

थुह्व कुमार धाःसा आपालं पुण्यवान्ह्व जुया च्वन ।
वथे हे वया शरीर नं आपालं लक्षणं संयुक्त जुया च्वन । बुध्दं
राहुल कुमारयात हे ल्हातं स्पर्श याना विमज्याः । तर आलवक
कुमारयात निपा ल्हातिं फया कयाः व कुमारयात व यत्तयात
कल्याणार्थं जयमङ्गलया लागि थ्व गाथा व्वना बिज्यात -

दीघायुको होतु अय कुमारो

तुव च यक्ख सुखितो भवाहि

अव्याधितो लोकहिताय तिट्थ ।

श्व कुमारयात दीर्घायु जुइमा । यत्त, छ नं सुखो जुइमा ।
निहसितं दुःख मजुइमा । लोकया सुख व हितया लागि सुखं
चवं ।

अले हानं बुध्दं कुमार राजपुरुषयात लहाते बिया बिज्यात ।
राजपुरुषं हानं कुमार यत्तयात तुं बिल । थुकथं यत्तया लहातं
बुध्दया लहाते बुध्दं राजपुरुषया लहाते हानं यत्तयागु लहाते,
यत्तया लहातं बुध्दयागु लहाते बुध्दया लहातं हानं राजपुरुषपिनि
लहाते चाचाहीक दान प्रतिदानया रूपे वं वयात वं वयात व्यूगु
जुया श्व कुमार लिपते हत्थक आलवक नामं प्रसिध्द जुल ।

थथे आलवक यत्त व राजकुमारया हितोपकार याना
बिज्याये धुंका छन्हु भगवान बुध्द पिरुडपात्र बिज्याना भोजन
भगाः छगू एकान्तगु सिमा के बिज्यात । अबले आलवक देशया
जुजु व नगरवासो सकले बुध्द भगवानया थाय वया वन्दना याना
बिन्ति यात 'भन्ते थपाय्सकरं रँद्र व भयानकह्य यत्तयात छल्पोलं
छु याना गथे याना दमन याना बिज्याना ?'

थथे प्रार्थना यायेवं भगवान बुध्द शुरुं निसें फुक्कं खँ
इमित कना बिज्यात । उपदेश न्यना आवलक राजा नं श्रोतापत्ति
जुल । श्व फुक्कं खँ न्यना आलवक जुजुं यत्तया प्रति आदर गौरव
तया देवालय दयेका माःगु उपकरण पूरा याना बिल । आलवक
सेनाधिपतिं नं अनं निसें शहरे छुं हे उपद्रव जुइके मच्चू ।
वं थःम्हं आरत्ता व संवर्धन याना नगरया अविध्द याना
बिल ।

आलवक कुमार भति तःधिक जुया वसें लि जित बुध्दं याना
जीवन दान प्राप्त जुल धका सोका बुध्द प्रमुख भिक्षुसघया आश्रय
याना अनागामी फल प्राप्त याना धाल । हानं वया न्यासःपि
उपासक परिषद नं दत ।

हानं भगवान् बुध्दं उह्म कुमारयात एतद्गग पदेतया बिज्यात् ।
“एतद्गगं भिक्षुवे मम सावकान् उपासकानं चतूहि
संगह वत्थुहि परिसं सङ्गएहान्तानं यदिदं हत्थवक
आलवक” अर्थात् “भिक्षुपि, जिगु शासने उपासक परिषद मध्ये
दान, प्रिय वचन, अर्थ चर्या व समानता थ्व प्यंगू महान वस्तु
संग्रह याःपि मध्ये हत्थक आलवक अग्र खः ।”

थुकथं थ्व आलवक सूत्र देशनाय् न्हापां आलवक यत्तयात,
अनं आलवक जुजु प्रमुख महाजनपिन्त, हानं लिपा जेतवन
विहारे बिज्याना आनन्द सःता आज्ञा जुया बिज्यागु जुया सर्वज्ञ
बुध्द स्वको तक कना बिज्यागु आनुभाव सम्पन्नगु श्रीमुख देशना
धका धाइ ।

छवमिग्रा मेमेगु सफू

प्रकाशित :

गौतम बुद्ध

बुद्धया अर्थनीति

*

द्विगु लहाते :

अलवक सूत्र

*

पिहो वङ्गु :

गृही प्रतिपदा

Dhamma Digital

दस पारमिता

*

∴

चांमुन्द्रा प्रेस, यटखा, येँ ।

*